

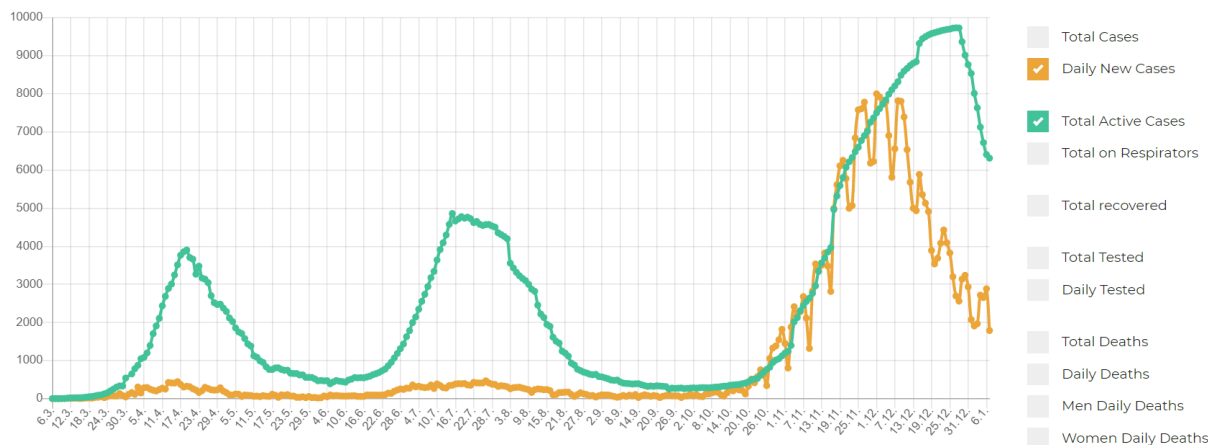
Szerbia

Utolsó frissítés dátuma: 2021.01.08.

Fertőzöttség állapota

Fertőzések száma:

Input data are taken from covid19.rs. Source: Institute of Public Health of Serbia "Dr Milan Jovanovic Batut".

Forrás: Dr. Milan Jovanović Batut Közegészsügyi Intézet – Szerbia

Járványhelyzet állapota: harmadik hullám, csökkenő számok

Korlátozások és azok (tervezett) feloldási üteme

A 2020. március 15-én elrendelt rendkívüli állapotot május 7-én felfüggesztették, így megszűnt a kijárási tilalom is az országban. A rendkívüli állapot eltörlése ellenére a március 20-án kihirdetett országos járványhelyzet továbbra is hatályos.

A szerb Hivatalos Közlönyben (151/2020) december 15-én megjelent kormányrendelet alapján 2020. december 20-tól előreláthatólag 2021. január 10-ig szigorodnak a beutazással kapcsolatos szabályok. A szerb állampolgársággal nem rendelkezők esetében a beutazás feltétele az indulási ország referencialaboratóriuma által kiállított, 48 óránál nem régebbi, negatív PCR-teszt eredményét igazoló okirat felmutatása. Abban az esetben, ha a 48 órás időkorlát a beutazó személy önhibáján kívüli okból nem tartható (repülőgép késése stb.), a teszt eredménye 72 órán belül elfogadható. Az előírásoknak megfelelő negatív PCR-teszt eredményét bizonyító okirat hiányában a szerb állampolgársággal nem rendelkező személyek nem léphetnek be az országba, a határátkelőhelyről visszafordítják őket. Az országba történő belépés szabályainak általános feltételei nem vonatkoznak:

- azon külföldi állampolgárokra, akik a Szerb Köztársaság területén tranzitálnak (a tranzitálás belépéstől számítva 12 óránál nem lehet hosszabb időszak);
- azoknak a repülőgépeknek a személyzetére, amelyek végső rendeltetési helye a Szerb Köztársaság;
- azoknak a repülőgépeknek a személyzetére és utasaira, akik tranzitálnak a Szerb Köztársaság nemzetközi repülőterein;

- azokra a személyekre, akik a külföldi diplomáciai és konzuli képviseletek és nemzetközi szervezetek Szerb Köztársaságba akkreditált alkalmazottai, valamint családtagjaik, továbbá akik különleges személyi igazolvánnyal rendelkeznek, amelyet a Külügyminisztérium illetve a Kormány Főtitkársága állított ki;
- a 12 év alatti kiskorúakra, ha a szülő, gyám vagy más gyermeket kísérő személy negatív teszttel rendelkezik;
- azokra a külföldi állampolgárokra, akik ideiglenes vagy állandó tartózkodási engedéllyel rendelkeznek a Szerb Köztársaságban;
- külföldi katonai, rendőrségi és egyéb biztonsági szolgálatok tagjaira, akik a Szerb Köztársaság területén utaznak át, vagy előzetes értesítéssel a Szerb Köztársaságba érkeznek hivatalos feladatok elvégzése céljából;
- azokra a külföldi állampolgárokra, akik nemzetközi személy-, illetve áruszállítást végeznek a Szerb Köztársaság viszonylatában vagy azon keresztül (tehergépjárművek vezetői, teherszállító hajók és vasúti járművek személyzete, diplomáciai úton bejelentett humanitárius szállításban résztvevő személyek);
- a határ menti térségekből érkező szomszédos országok állampolgáira, akik mezőgazdasági munkát végeznek és/vagy mezőgazdasági földterülettel rendelkeznek a Szerb Köztársaság területén. (Akik mezőgazdasági munka elvégzése során a megművelt földterületen dolgozva átlépik az államhatárt, kötelesek a földtulajdonos igazolásával vagy a mezőgazdasági földterület tulajdonosának nyilatkozatával rendelkezni);
- a határ menti térségben lakó és a Szerb Köztársaság területén alkalmazott szomszédos országok állampolgáira, akiknek a Szerb Köztársaságban levő munkáltatója foglalkoztatásukat igazoló dokumentumot állított ki.

Szerb állampolgárok, illetve szerb tartózkodási engedéllyel rendelkezők – amennyiben nem rendelkeznek 48 óránál nem régebbi negatív PCR-teszttel – 10 napra hatósági házi karanténban kerülnek, amelyről a határátkelőhelyen írásos figyelmeztetést kapnak. A karanténkötelezettség szerb referencialaboratórium által kiállított negatív PCR-teszt felmutatása esetén hatályát veszti. E kategóriába tartozó személyek a határátlépést követő 24 órán belül kötelesek jelentkezni egészségügyi megfigyelésre a helyileg illetékes Covid rendelőben, vagy online a www.e-zdravlje.gov.rs honlapon.

2020. július 14-től határozatlan ideig felfüggesztésre került a Kelebia és Újvidék között közlekedő Ivo Andrić nemzetközi gyorsvonat, illetve július 15-től a Szabadka-Szeged nemzetközi buszjárat is.

2020. július 17-től az ország teljes területén beltéren és tömegközlekedési eszközökön kötelező a maszk viselése. Kültéren a maszkviselés továbbra is csak ajánlott, csak azon helyeken kötelező, ahol a távolságtartás feltételei nem adóttak (pl. üzletek előtt sorban álláskor). A szabály be nem tartása 5.000 dináros bírságot jelenthet.

2020. december 21-től a vendéglátóipari egységek, a bevásárlóközpontok, a fogadóirodák, a játszóházak, a sport- és rekreációs célú létesítmények, valamint a fodrászatok 20 óráig lehetnek nyitva hétköznapokon. A fenti általános szabályozás alól kivételek:

- Az élelmiszerboltok, szupermarketek, trafikok, kioszkok minden nap 21 óráig tarthatnak nyitva;

- Piacok hétféig 06:00 és 15:00 között is nyitva lehetnek;
- A gyógyszertárak, az ételszállításban érintett cégek, és a benzinkutak üzemanyag-töltő részei akár 24 órában is dolgozhatnak;
- A kulturális intézmények – mozik, színházak, múzeumok, galériák – hétféig nyitva lehetnek 17:00-ig;
- A szállodákban található éttermek, bárók minden nap 21:00-ig működhetnek, de csak regisztrált vendégeket szolgálhatnak ki;
- Szombaton 17:00-ig nyitva tarthat a kisiparos szolgáltatást nyújtó üzlet (pl. cipész, szabó, asztalos, üveges, szerviz, stb.), amennyiben a vevő jelenléte nem szükséges a végzett tevékenység közben;
- Orvosi-fogorvosi-állatorvosi rendelők, laboratóriumok is nyitva tarthatnak minden nap;
- Edzőterem, uszoda, sportközpont, stb. nyitva tarthat a fent megadott időn kívül, amennyiben azt az adott országos sportági szövetség engedélyével rendezett versenyre felkészülésre használják

5 főnél több sem nyílt, sem zárt térben nem tartózkodhat együtt. Az előírás az iskolai- és munkakörnyezetre, továbbá a kulturális intézményekre nem vonatkozik.

A kulturális intézmények (pl.: színház, mozi) csökkentett nézőszámmal és szigorú higiéniai intézkedések betartásával működhetnek, és az előadásoknak 21 óráig véget kell érniük. A látogatók maximális száma 500 fő, még akkor is, ha a létesítmény a távolságtartási szabályok betartásával alkalmas lenne több személy befogadására. A limitre vonatkozó rendelkezéstől eltérni csak a válságstáb egyedi engedélyével lehet. A sporteseményekre kizárólag nézők nélkül kerülhet sor.

Azok a szórakozóhelyek és más zárt helyek, ahol a preventív intézkedéseket nem tartják be, azonnali hatállyal bezárhatóak és 2 millió dináros büntetés fizetésére kötelezhetőek.

Áruforgalmi, kereskedelmi korlátozások

A Szerb Kormány március 16-án felfüggesztette az életvitel alapvető fenntartásához nélkülözhetetlen termékek, a fertőtlenítőkészítmények illetve a gyógyszerek exportját, korlátozta a megvásárolható mennyiséget, valamint megtiltotta az áremelést. Az intézkedések közül először a gyógyszerek exporttilalma került feloldásra április 24-én, majd a rendkívüli állapot megszűnésével, május 7-én, az alapvető élelmiszerekre és fertőtlenítőszerre vonatkozó exportkorlátozás is hatályát veszítette. Az áremelés tilalma június 15-én került felfüggesztésre.

Nincs import korlátozás

Logisztika és szállítmányozás állapota

A teherforgalom folyamatos, a közúti és vasúti szállítmányozás jól működik.

Árulogisztikai központok működnek. (nincs probléma közúti vagy vasúti logisztikai központtal). Reptéri cargo forgalom működik.

Gazdasági kilátások

Az ország nemzetgazdaságának mérete, szerkezete és relatív különleges gazdasági helyzete miatt a COVID-19 világjárvány okozta globális gazdasági visszaesés kevésbé érintette Szerbiát. Amíg 2020 első negyedévében éves szinten 5,1%-kal nőtt a gazdaság teljesítménye, addig második negyedévében 6,4%-kal csökkent. Az előző negyedévhez képest 9,2%-kal zsugorodott a gazdaság. Az Európai Bizottság és a nemzetközi pénzügyi szervezetek egész évre 2-3% közötti gazdasági visszaesést várnak, míg a Szerb Kormány ennek mértékét jelenleg 0-1,5% között becsüli. Az alacsonyabb bevétel és a nagyobb kiadások közötti különbség pótlása miatt várhatóan jelentősen növekedni fog a költségvetési hiány (becslések szerint a GDP 7%-ig), és 60% fölé emelkedhet az államadósság szintje (jelenleg 57,2%).

A Szerb Statisztikai Hivatal előzetes, becslésen alapuló adatai szerint Szerbia GDP-je 2020-ban 1,1%-al esett vissza. 2020-ban éves szinten az ipari termelés 0,2%-os, míg az agrártermelés 4,4%-os növekedést ért el. Az építőiparban 4,3% -os csökkenést mértek 2019-hez képest. A kiskereskedelmi forgalom 5,0 %-os reálnövekedést ért el, míg a nagykereskedelem nominálisan 6,1%-kal csökkent. A szállás- és vendéglátó-ipari tevékenységek 26,8%-kal, míg a turisztikai éjszakák száma 37,5% esett vissza. A szállítási és tárolási szolgáltatások 33,4%-os csökkenést szenvedtek, míg a telekommunikációs szektor 15,1% -al tudott növekedni.

Előrejelzések alapján Szerbia gazdasága 2021-ben 5-6% között bővíthet. A növekedés motorja, ahogyan az elmúlt években, a kis- és nagykereskedelmen kívül az állami szektor infrastrukturális beruházásai (közlekedés, környezetvédelem), a magánszektor ingatlanfejlesztései, az IT szektor, valamint az elmúlt években létesített külföldi üzemek gyártási és export tevékenységei lehetnek.

A szerb nemzeti valuta az elmúlt hónapokban megőrizte az euróhoz viszonyított árfolyamát, ebben komoly szerepe volt a Szerb Nemzeti Bank folyamatos intervencióinak.

Az EU-t és a Nyugat-Balkán hat országát tömörítő Közlekedési Közösség (Transport Community) és a CEFTA Titkársága javaslatot tett úgynevezett „zöld folyosók” létrehozására a Nyugat-Balkán országaiban, amelyen keresztül biztosítható az alapvető élelmiszerek és gyógyszerek akadálytalan szállítása. Az intézkedéseket április 13-tól kezdődően vezették be a CEFTA országok kijelölt határátkelőhelyein.

Infrastruktúra:

- 2020. augusztus 3-áig a tavalyi év azonos időszakához képest a szerbiai autópályákon 5,4 millióval kevesebb gépjárművet regisztráltak, amelynek következtében az ország autópályadíjából származó bevételei 3,5%-kal, azaz 500 millió dinárral csökkentek. (1 RSD kb. 3,1 HUF).
- A rendkívüli állapot alatt az építési munkálatok ugyan nem álltak le teljesen, de csökkentett kapacitással folytak. A helyzet április végéről folyamatosan javult, amelynek eredményeként 2020 második negyedévében 10%-kal növekedett az építkezéseken foglalkoztatottak száma az előző év ugyanezen időszakához képest. Július végén országszerte közel 62.000 építkezésen folytak a munkálatok.
- 2020-ban mintegy 200 km autópálya kerül felújításra, a munkálatok értéke megközelítőleg 5 milliárd dinár.

- Becslések szerint 2020 végéig az infrastrukturális szektorban keletkezett kár összege elérhette a 700 millió eurót.
- 2020 decemberi bejelentés alapján a Szerb Kormány feltőkésítés révén 51 %-ról, 82 %-ra növelte tulajdonosi hányadát az Air Serbia nemzeti légitársaságban, míg a stratégiai partner Etihad Airways részesedése 49-ről 18 %-ra csökkent. A sajtóközlemény szerint a társaság alaptőkéjének emelésére azért került sor, hogy kezelni tudják a COVID-19 világjárvány által okozott gazdasági zavarokat. A feltőkésítés cca. 100 millió euró kiadást jelentett a szerb állami költségvetésnek.

Turizmus:

- A szerb Kereskedelmi, Idegenforgalmi és Távközlési Minisztérium közleménye alapján 2020 első 10 hónapjában a Covid-19 járvány hatására 48,4%-kal csökkent a turisták száma. Az országba látogató külföldi turisták száma 75%-kal, míg a belföldi turisták száma 22%-kal csökkent. A turizmusból származó devizabevételek értéke 27,5%-os csökkenést ért el.
- A szerbiai Utazási Irodák Országos Szövetségének (YUTA) adatai alapján a világjárvány miatt bevezetett utazási korlátozások, illetve a kedvezőtlen világgazdasági folyamatok miatt 2020-ban 65–70 ezer szerb állampolgár nyaralt külföldön, amely szám az előző évek átlagainak alig 10%-a. Az utazási irodák forgalma 90-92%-kal csökkent, legtöbbjük az öt havi jövedelemkiesés miatt az összeomlás szélén áll.
- A YUTA igazgatójának 2020. decemberi nyilatkozata alapján az országban korábban működő mintegy 415 idegenforgalmi ügynökség közül a járvány végére alig 70 fog fennmaradni, és a szektorban foglalkoztatott 4000 munkavállalóból 1000-nek marad meg az állása.
- A belföldi turisztikai ágazat támogatása céljából korábban meghirdetett program folytatásaként kétmilliárd dinár értékben üdülési utalványokat osztanak ki 400.000 szerbiai lakos részére, amelyet hegyvidéki turizmusra, gyógyfürdők látogatására, illetve belgrádi és újvidéki városlátogatásra lehet felhasználni.
- A Szerb Kormány szeptemberben kiegészítő támogatási programot indít a turisztikai ágazat részére. A városi szállodák ágyanként 350 euró és szobánként 150 euró támogatásban részesülnek a COVID-19 járvány okozta vendégforgalom- és bevételcsökkenés kompenzálására, amennyiben a szállodák munkavállalóik számát számottevően nem csökkentik. A támogatás kifizetése szeptember végén és október elején esedékes.

Gazdasági válságkezelő intézkedések

A koronavírus-járvány gazdasági kárainak enyhítésére a Szerb Kormány összesen 5,8 milliárd eurót fordított, amely összeg a szerb GDP 12,2%-át teszi ki. Két gazdaságvédelmi intézkedéscsomag került elfogadása, az első március 31-én, összesen 608 milliárd dinár (kb. 5,1 milliárd euró), a második július 30-án, 66 milliárd dinár (564 millió euró) értékben.

Első gazdaságvédelmi intézkedéscsomag:

- min. 3 hónapra a jövedelemadó és járulékok, valamint a nyereségadó fizetésének elhalasztása; ÁFA- mentesség biztosítása adományokra.

- a mikro-, kis- és középvállalatok által foglalkoztatottak bérének átvállalása a minimálbér összegéig; a nagyvállalatokban a munkaviszonyuk felfüggesztéséről végzést kapó munkavállalók részére a minimálbér felének megfelelő összegű támogatás biztosítása.
- 2,2 milliárd euró biztosítása a likviditás erősítése érdekében, az összegből kedvezményes kamatozású hitelek nyújtása és a kereskedelmi bankok kockázatának átvállalása.
- 100 eurónak megfelelő összeg kifizetése nemzeti valutában minden nagykorú állampolgár részére.
- Támogatás nem nyújtható azon cégek részére, amelyek a rendkívüli állapot ideje alatt több mint 10%-kal csökkentik az alkalmazottaik számát.

Ezen felül a Szerb Nemzeti Bank hiteltörlesztési moratóriumot vezetett be március 31-től 3 hónap időtartamra. A nyugdíjak, a minimálbér és a közalkalmazottak bérének csökkentésére nem került sor.

A mezőgazdasági ágazatot kedvezményes kamatozású hitelekkel és speciális támogatási konstrukciókkal segítik. A szerb Agrár Kifizető Ügynökségen keresztül elérhető támogatás összege 2,6 milliárd dinár. További 1,2 milliárd dinárt különített el a bejegyzett zöldségtermesztők, a tehén-, a juh- és a kecsketulajdonosok, valamint a méhészek számára.

Második gazdaságvédelmi intézkedéscsomag:

- a mikro-, kis- és középvállalatok által foglalkoztatottak bérének átvállalása a minimálbér 60%-ig július és augusztus hónapokra;
- a jövedelemadók és járulékok fizetési kötelezettségének elhalasztása egy hónappal.

A támogatás automatikusan jár azoknak a vállalatoknak, amelyek ezt az első intézkedéscsomag keretében, áprilisban igényelték. Azon vállalatok is jogosultak a munkavállalók után járó, a minimálbér 60%-t kitevő összegre, amelyeket március 15. és július 20. között alapítottak, azonban esetükben ezt külön kell igényelni, és a kifizetés csak szeptemberben várható. A támogatás folyósításának feltétele, hogy az utolsó részlet kifizetését követő három hónapban (október-december) a vállalatok 10%-nál nagyobb mértékben nem csökkentik munkavállalók számát. A nagyvállalatokban a munkaviszonyuk felfüggesztéséről végzést kapó munkavállalók részére a minimálbér felének megfelelő összegű támogatás kerül biztosítása.

Július 27-én a Szerb Nemzeti Bank újra hiteltörlesztési moratóriumot vezet be, amely az augusztus 31-szeptember 30. közötti időszakra volt érvényes.

December 3-án Aleksandar Vučić elnök újabb, a járvány által érintett gazdasági szektorok kiségitését célzó intézkedéseket jelentett be: az idegenforgalmi ügynökségek, szálloda- és vendéglátói iparban dolgozók december 13-ig egyhavi minimálbér összegét kapják meg. A nyugdíjasok december közepén egy alkalommal 5.000 RSD segélyt kapnak. 2021-től emelik a nyugdíjakat, valamint kidolgozás alatt van egy, magánvállalkozókat támogató intézkedés-terv is.

Exportpiaci lehetőségek magyar cégek számára

Szerbia teljes külkereskedelmének értéke 2020. januártól november végéig 36,3 milliárd euró volt, amely 3,9%-os csökkenést jelent az egy évvel korábbi azonos időszakhoz képest. Az import 3,5%-kal, míg az export 4,4%-kal csökkent. Az árukivitel értéke 15,5 milliárd euró, az import

pedig 20,8 milliárd euró, így a külkereskedelmi hiány 6,1 milliárd euró volt, ami 0,2%-kal magasabb az előző év azonos időszakához képest. Szerbia fő külkereskedelmi piaca továbbra is az EU.

Krízis alatt is importra szorul, megnövekedett kereslet:

A Szerb Gazdasági Kamara az alábbi ágazatokat jelölte meg, amelyek esetében Szerbiában termelés kiesés, kapacitáshiány fellépett volna, illetve exportkapacitással bír:

VEGYIPAR

Szerb importigény:

- csomagolásgyártáshoz permetező berendezések és nyersanyag granulátumok

Szerb exportkapacitás:

- műanyag, tisztítószer, fertőtlenítőszer, alkohol, műtrágya, gumitermékek és -csövek, víz- és hőszigetelés, festékek és lakkok, valamint növényvédőszer;
- a külső Sigma vállalat nartriumhypochlorit alapú fertőtlenítőszer gyártását végzi, a terméket Magyarországon bejegyeztette. Disztribútorokat keres.

EGÉSZSÉG- ÉS GYÓGYSZERIPAR

Szerb importigény

- sebészeti és védőmaszkok gyártásához használt meltblown alapanyag.

Szerb exportkapacitás:

- sebészi céna. Gyártó: Akomed <https://jostsurgical.com/en/katalog/>
- immunológiai tesztek (beleértve a COVID-19 tesztet). Gyártó: Neomedica <https://neomedica.rs/>
- gyógynövény alapú kozmetikai készítmények. Gyártó: MENTA DOO ČOKA <http://mentapadej.com/o-nama/>
- védőfelszerelések (sebészeti maszkok, speciális szűrővel ellátott maszkok [barrier face mask], egyszer használatos védőruhák). Gyártó: Galenika Pharmacia

ERDÉSZET ÉS FAIPAR

Szerb importigény

- rönkfa (nyár, tölgy és más típusú ipari fa)
- négybe vágott farönk (vámtarifa szám: 44 – 440391100,440392100,4403991000)
- másodlagos nyersanyag faipar számára (vámtarifa szám: 47,48)

Szerb exportkapacitás:

- karton és papír csomagolóanyag;
- toalettpapír;
- bútor.

Online B2B-k szervezésére nyitott ágazatok:

minden ágazat